

Teatre lliure

© marcosGpunto

la piedra oscura **d'Alberto Conejero** **direcció Pablo Messiez**

Teatre Lliure Gràcia . del 17 al 28 de febrer

La piedra oscura

de **Alberto Conejero**

direcció **Pablo Messiez**

---

intèrprets

Daniel Grao Rafael / Nacho Sánchez Sebastián

---

escenografia i vestuari **Elisa Sanz** / il·luminació **Paloma Parra** / espai sonor
Ana Villa i Juanjo Valmorisco

---

ajudant de direcció **Javier L. Patiño** / cap de producció **Nadia Corral**

---

coproducció **Centro Dramático Nacional i LAZONA**

La piedra oscura va ser un encàrrec de scriptura del **I Programa de Desarrollo de Dramaturgias Actuales** de l'**INAEM** i està publicada a la pàgina web de la **Muestra de Teatro Español de Autores Contemporáneos**.

---

espectacle en castellà

durada **1h. sense pausa**

seguiu **#lapiedraoscura** al twitter

horaris: de dimecres a divendres a les 20:30h.
dissabte a les 17:30h. i a les 21h.
diumenge a les 18h.

preus: 23"
21" compra avançada
19,50" amb descompte (excepte els dies de l'espectador)
18,50" dimecres i dissabte a la tarda (dies de l'espectador)
17" Tarifa Plana Abonats
12" tarifa última fila i Carnet Jove -25

Un text de **Alberto Conejero**, Premi Ceres 2015 al Millor Autor Teatral, que ve de presentar-se al Centro Dramático Nacional, inspirat en la vida de **Rafael Rodríguez Rapún** . un estudiant d'Enginyeria de Mines, secretari de **La Barraca** i company de **Federico García Lorca** durant els últims anys de les seves vides.

Una habitació d'un hospital militar prop de Santander; dos homes que no es coneixen i que estan obligats a compartir les hores terribles d'un compte enrere que potser acabarà amb la mort d'un d'ells la matinada següent. Un secret embolicat en remordiments i un nom que ressona a les parets de l'habitació: Federico. Només queda la custòdia d'uns documents i manuscrits per últim gest d'amor. Inspirada en la vida de Rafael Rodríguez Rapún, **La piedra oscura** és una peça vibrant sobre la memòria com a espai de justícia i també sobre la necessitat de redempció. Un text que ajunta tensió dramàtica i pols poètic per alçar interrogants sobre la naturalització de nostre passat més recent i el destí dels oblidats a les cunetes de la Història.

La piedra oscura es va estrenar a la Sala de la Princesa del **Teatro María Guerrero** del Centro Dramático Nacional el 14 de gener del 2015.

El text ha estat publicat per **Ediciones Antígona**, acompanyat d'un pròleg de **Ian Gibson**.

més informació

<http://www.edicionesantigona.com>

El desenvolupament del diàleg entre els dos únics personatges de l'obra està orquestrat amb una traça magistral, amb una immensa tendresa continguda, i molt pocs podran mantenir els ulls secs fins al final. (...) Espero que **La piedra oscura** trobi ben aviat el seu lloc als escenaris teatrals perquè el seu missatge és necessari en una Espanya on, per vergonya, encara jueuen a les cunetes més de 100.000 víctimes del feixisme, entre les quals el desaparegut més cèlebre de tots, per la recuperació de les restes del qual fa vots el personatge de Rapún pocs minuts abans de desaparèixer, també ell, per sempre.+

Ian Gibson

He triat el passat de matèria per escriure *La piedra oscura*. Un passat que, amb tot, no para de llançar preguntes incòmodes sobre el nostre present i els dèbils fonaments d'aquesta democràcia ara assetjada. He escrit del passat també per posar en qüestió les meves certeses sobre ell i com a brúixola d'un futur incert. *La piedra oscura* també és un cant d'amor a **Federico García Lorca**, a la seva memòria com a llum sempre imprescindible i al seu cos absent com un obscura ferida d'aquest país. Però *La piedra oscura* és, primer de tot, una indagació sobre els qui es van quedar als marges de la foto oficial de la Història, rere les grans dates, rere els grans noms. Els nostres pares, els nostres avis. Els qui van ser gairebé devorats pel temps i per l'oblit. Perquè perduri el seu record.

Alberto Conejero

La piedra oscura és teatre pur perquè també és poesia. Crec que qualsevol poesia és música i ha de ser dita en veu alta, i que qualsevol bon text dramàtic està fet de paraules que demanen un escenari.

I això es posa de manifest en la peça de Conejero, no només per la qualitat artística sinó pel lloc fonamental que hi juga l'acte de anomenar. Anomenar per recordar, per tornar a saber, per no oblidar.

A partir del (des)encontre de dos personatges entranyables de la història recent d'Espanya, es construeix aquesta altra trobada en forma d'un diàleg commovedor sobre la memòria com a acte d'amor i de redempció.

El meu desig era crear una posada en escena que donés a la paraula el protagonisme que té a l'obra, i que sense perdre l'ancoratge en la història que l'origina, en mantingués la riquesa conceptual que transcendeix qualsevol frontera.

En aquest sentit, si bé l'espai escènic ha vingut determinat (com sempre) per l'espai real de la sala, hem procurat que no perdés aquesta doble condició.

Per acabar, és molt important el treball de creació de l'espai sonor. Aquest a foraq (com a exterior i com a passat) que condiciona tant del present dels personatges.

Però per davant de tot, hi ha el treball amb els actors, per obtenir unes interpretacions que encarnin tota la riquesa de aquestes paraules íntimes, anhelants, i necessàries.

Pablo Messiez

la premsa ha dit

Una escriptura dramàtica lluminosa i de gran tensió poètica. (...) Pablo Messiez firma una posada en escena tan encesa, d'una claredat tan contundent com sensible, lliurada al batec essencial del text. Magnífica escenografia mineral de Elisa Sanz. (...) Un gran muntatge.+

Juan I. García Garzón (ABC)

El text, la direcció, les interpretacions, la música, el color de la llum, el vestuari, l'escenografia. Tot l'equip que ha signat un element dels que apareixen a *La piedra oscura* ha deixat el seu nom imprès en una obra que a dia d'avui he de considerar eterna. (...) Un regal pels qui estimem el teatre.+

Idune Ruiz (Ábrete Sesamo)

Res no falla en la proposta de Messiez: ni el ritme . que respira tensió, reflexió i poesia gairebé a parts iguals en perfecta comunió. , ni l'adequadament freda escenografia de Elisa Sanz, ni l'oportú i envolvent espai sonor d'Ana Villa, ni la meravellosa i expressiva il·luminació de Paloma Parra. Tot al seu lloc, tot tan senzill, tan al servei del text i dels actors; i ahora tan eficaç i tan treballat. Però si hi ha alguna cosa (...) que fa gran la funció és el magnífic repartiment (...) una parella en perfecte equilibri que ajuda a engrandir l'espectacle. Grandiós èxit, públic en veritable commoció, (...) esplèndid muntatge i interpretacions excel·lents.+

Hugo Álvarez (Butaca en Anfiteatro)

La piedra oscura és un text tan íntim com sorprenent, tan estremidor com bonic, tan humà i sincer com necessari, i el muntatge de Pablo Messiez, encertat, contingut i profund, que s'ha enriquit encara més gràcies a la fortunada elecció d'aquests dos immensos actors, Daniel Grao i Nacho Sánchez, que imparteixen tota una lliçó d'interpretació.+

Jose Miguel Vila (Diario Critico)

El text és notable: per la seva fluïdesa i pel seu impecable funcionament dramàtic. (...) Polida direcció del detall, del matís. (...) Pur teatre de càmera intemporal, text i intèrprets, tots dos superlatius.+

P.J.L. Domínguez (Guía del Ocio)

La piedra oscura és, entre d'altres coses, un repte actoral. (...) De la mà de Pablo Messiez, Daniel Grao i Nacho Sánchez fan una interpretació orgànica i visceral d'uns personatges, (...) en carn viva.+

Javier Villán (El Mundo)

La piedra oscura és una obra mestra de la nova literatura dramàtica sobre la qual el director ha alçat un monument escènic.+

Jonás Sainz (Kiosko y más)

El text de Conejero i la direcció del argentí Pablo Messiez s'ajunten a la perfecció en aquest muntatge petit i íntim.+

Helena (La Espuma de los Días)

Alberto Conejero ha escrit un text intel·ligent i amb una bona dosis emocional. (...) Pablo Messiez, el director, sap donar ritme, agilitat i emoció a una situació espacial que podria caure en l'estatisme. (...) Es tracta d'un treball actoral de molt bona factura, on la paraula és la protagonista.+

José R. Díaz Sande (Madridteatro)

Tot, el fantàstic i subtil text, la comprensiva i delicada direcció de Messiez, la perfecta ambientació i la proximitat de la sala conformen una petita meravella, sense grans pretensions però preciosa i emotiva. Sense oblidar, és clar, el treball perfecte dels seus dos i únics protagonistes. (...) Dos actors plens de veritat en un espectacle de pletòrica sensibilitat (que és una autèntica pedra preciosa).+

Miguel Gabaldón (Notodo)

La piedra oscura és una funció commovedora perquè és alhora pertorbadora, inquietant, alteradora, forta i eficaçment commovedora. I ho és tant pel text d'Alberto Conejero, com per la direcció de Pablo Messiez, la interpretació de Daniel Grao i Nacho Sánchez, la escenografia d'Elisa Sanz, la il·luminació de Paloma Parra i fins i tot per la subtil ambientació sonora d'Ana Vila. Tots aquests elements configuren una funció de teatre molt bonica. (...) Una peça de teatre exemplar i profundament emotiva.+

Julio Bravo (Una butaca con vistas)

la gira

Londres (Regne Unit), The Courtyard Theatre, del 25 al 28 de juny de 2015.

Madrid. Sala de la Princesa del Teatro María Guerrero, del 18 de setembre al 18 de octubre de 2015.

Vitoria. Teatro Jesús Ibáñez de Matauco, 22 d'octubre de 2015.

Logroño, XXXVI Festival de Teatro de Logroño. Teatro Bretón, 23 d'octubre de 2015.

Valencia. Teatro Las Naves, 24 i 25 d'octubre de 2015.

Granada. Teatro Alhambra, 6 i 7 de novembre de 2015.

Avilés. Teatro Palacio Valdés, 13 de novembre de 2015.

Tenerife. Teatro Leal, 20 de novembre de 2015.

Cazorla. Teatro de la Merced, 27 de novembre de 2015.

Sevilla. Teatro Central, 28 y 29 de novembre de 2015.

A Coruña. Teatro Rosalia de Castro, 11 i 12 de desembre de 2015.

Molina de Segura, Múrcia. Teatro Villa de Molina 15 de gener de 2016.

Segovia. Centro de creación La cárcel, 21 i 22 de gener de 2016.

Benicàssim. Teatre Municipal de Benicàssim, 13 de febrer de 2016.

Massamagrell. Teatre del Centre Cultural, 14 de febrer de 2016.

Coslada. Centro Cultural La Jaramilla, 12 de març de 2016.

Elda, Teatro Catelar, 18 de març de 2016.

Valladolid. Sala Concha Velasco, 9 d'abril de 2016.

Murcia. Teatro Circo, 21 d'abril de 2016.

Alicante. Teatro Principal, 23 i 24 d'abril de 2016.

Pozuelo. Mira Teatro, 21 de maig de 2016.

Autor

Alberto Conejero

Jaén, 1978

És llicenciat en Direcció d'Escena i Dramatúrgia per la Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid i doctor per la Universidad Complutense de Madrid. Ha completat la seva formació de dramaturg en cursos i seminaris amb Juan Mayorga, José Luis Alonso de Santos, Marco Antonio de la Parra i Alejandro Tantanian, entre d'altres.

Des del 2008 és professor titular d'Espectacle Dramàtic de l'Escuela Superior de Arte Dramático de Castilla y León.

Ha publicat i/o estrenat més d'una desena de textos dramàtics, entre els quals destaquem *La piedra oscura*, publicat el 2013 per Antígona amb un pròleg d'Alan Gibson; *Cliff (acantilado)*, guanyador del IV Certamen LAM 2010, publicat per la Fundació Autor el 2011 i estrenat a Buenos Aires el 2012 dirigit per Alejandro Tantanian; *Ushuaia*, premi Ricardo López de Aranda 2013; *Sweet Home (Agamenón)*, estrenat al Laboratorio de las Artes de Valladolid el 2013, dirigit per Carlos Martínez-Abarca; *Húngaros*: text seleccionat per al XI Festival de Dramaturgia Europea Contemporànea de Chile 2011, Premi Nacional de Teatro Universitario 2000 i publicat a la revista Primer Acto; *Oriente*, publicat a la revista La ratonera i estrenat com a *Desdémona* el 2009; *Fiebre*: accésit al Premio Nacional de Teatro Breve 1999, publicat per l'editorial Edisena; *El lanzador de cuchillos* i *Gabriel*: textos publicats per l'editorial Fundamentos els anys 1999 i 2000 respectivament.

Ha escrit els llibrets dels musicals: *Sicalipsis Now!* espectacle estrenat a l'Estat espanyol, l'Uruguai, l'Argentina, la República Dominicana i el Paraguai, *Versa* est estrenat a la Catedral de Avila el 2011 i *La chica del xvii o el corral de los cuplés*, estrenat al Corral de Comedias de Alcalà de Henares el 2011.

També ha estat el responsable de diverses traduccions, dramatúrgies i versions escèniques: *Carcoma*, a partir del *Gorgojo* de Plaute, estrenada a la Sala Imperdible de Sevilla l'any 2000; *Macbeth* i *La Tempestad* de William Shakespeare per a la companyia Teatro De Fondo (gira nacional el 2009 i el 2010 respectivament); *Retablo de peregrinos*, a partir de textos de Federico García Lorca, Valle-Inclán i Jacinto Alonso Maluenda per a *Las huellas de la Barraca 2010*, amb presència en festivals de teatre clàssic como Olmedo i Olite; la versió escènica d'*El premio del bien hablar* de Lope de Vega el 2011 per a Valquiria Teatro; la traducció i dramatúrgia de *La barca del infierno* de Gil Vicente per a Teatro Dran el 2012; *Frankenstein o el moderno Prometeo*,

estrenat al Teatro Arenal de Madrid el 2012; *El banquete* per al Festival Fringe de Madrid el 2013 i la versió escènica de *El examen de los ingenios* de Juan de Huarte per a la Compañía Betlam Teatro el 2013 per al Festival Almagro Off. Aquest any, amb *Todas las noches de un día*, ha guanyat el III Certamen de la Asociación de Autores de Teatro.

Ha impartit conferències i docència sobre dramaturgia europea contemporània i teatre clàssic a l'Estat espanyol, Hongria, Grècia, Xile, l'Argentina i l'Uruguai. També és autor d'obres per al públic juvenil: *El libro loco del Quijote* i *El beso de Aquiles*, publicades per l'Editorial SM el 2005 i el 2006, respectivament.

Alhora, i paral·lelament a la seva tasca com a autor teatral, ha publicat nombrosos estudis d'oralitat i *performance*, amb una atenció especial als cançoners urbans de la primera del segle XX, entre els quals destaquem la monografia *Carmina Urbana Orientalium Graecorum, Poéticas de la identidad en la canción urbana greco-oriental* (CSIC, 2008).

més informació <http://www.alternivateatral.com>

el director

Pablo Messiez

Buenos Aires, 1974

Va debutar el 2007 com a dramaturg i director amb el espectacle *Antes*, una versió molt lliure de *Frankie y la boda*, de la nord-americana Carson McCullers. La peça (seleccionada per participar al Festival Porto Alegre Em Cena del Brasil) va estar en cartell durant dos anys, amb l'entusiasme del públic i de la crítica, que va destacar: «Aquesta òpera prima de Messiez és d'una bellesa tal que encara brilla de tendresa en la seva melangia».

Abans de *Antes*, Messiez ja portava més de 20 anys dalt dels escenaris. Va començar a estudiar interpretació quan tenia 12 anys. Dintre dels seus mestres en destaca Ricardo Bartís, Juan Carlos Gené i Rubén Szuchmacher, amb qui també va estudiar direcció. Ha actuat sota les ordres de directors de l'escena argentina com Leonor Manso, Cristián Drut, Rubén Szuchmacher, Daniel Suárez Marsal i Emilio García Wehbi, entre altres.

El 2005 Daniel Veronese el va cridar a participar en *Un hombre que se ahoga*, la versió de *Les tres germanes*, de Anton Txékhov. Amb aquesta obra va participar en festivals com el Summer Festival del Lincoln Center de Nova York i el Tòquio International Arts Festival. *Un hombre que se ahoga* va girar per l'Estat espanyol el 2006 i el 2007 va obrir la temporada del María Guerrero de Madrid i es va poder veure també al Lliure.

A més de participar en el *Proyecto Chéjov*, va formar part del repartiment de *La forma que se despliega* i va ser coprotagonista amb Claudio Tolcachir de *La noche canta sus canciones*, de Jon Fosse, per la qual el van nominar al Premio Clarín.

El 2010 va estrenar *Muda*, un text seu que ha estat durant dues temporades a la sala Pradillo de Madrid. El Teatro Fernán Gómez li va proposar inaugurar la nova Sala Dos i ho va fer amb *Ahora*, una versió nova de *Antes*, que gràcies a l'acollida del públic va tornar en cartell l'any següent. El mateix any estrena *Los ojos*, un melodrama tel·lúric protagonitzat per Fernanda Orazi, Marianela Pensado, Violeta Pérez i Óscar Velado.

El 2012 va estrenar al Festival de Otoño en Primavera *Las criadas*, una adaptació del clàssic de Jean Genet, protagonitzat per Fernanda Orazi, Bárbara Lennie i Tomás Pozzi. També va dur a escena *Las plantas* en el marc de la primera edició del Festival Fringe Madrid i va formar part del repartiment

de *Hamlet*, fent de Horaci sota la direcció de Will Keen. El mateix any va dirigir també a Alberto San Juan en la lectura escènica del text de Samuel Beckett *Rumbo a peor*. Més recentment ha escrit els textos per a *Return*, l'última producció de Los Dedos protagonitzada per Marta Etura i Chevi Muraday, i va presentar el text *Las plantas* en el marc del Festival Fringe. També va fer de Horaci al *Hamlet* dirigit per Will Keen, i va dirigir a Alberto San Juan a *Rumbo a peor* de Samuel Beckett. El 2013 estrena *Las palabras (Una historia de amor)* també al Festival de Otoño en Primavera.

Daniel Veronese ha escrit que Pablo Messiez és una de les *rara avis* del teatre argentí. Un encantador de espectadors, que a més de actuar, vaig tenir el plaer de dirigir-lo en diversos espectacles. dirigeix, escriu i versiona. Obre mons, els basteix foscos i alhora lluminosos. És molt particular, no copia, no segueix les modes, produeix amb una estranya sensibilitat i potencia el dictat del seu cor. És a dir, és algú que a més del cos hi posa l'ànima, en la seva feina.

més informació <http://academiadelasartesescenicas.es/pablo-messiez>

els intèrprets

Daniel Grao

En la formació de Daniel Grao destaca un cicle complet d'interpretació amb Nancy Tuñón i un seminari amb Juan Carlos Corazza.

Ha treballat en teatre diverses vegades, en espectacles com *Emilia*, dir. Claudio Tolcachir; *La avería*, dir. Blanca Portillo; *Voces póstumas*, dir. Joaquín Hinojosa; *A escasos metros*, dir. Manuela Lorente i *Es desde aquí que miro la luna*, dir. Quique Culebras.

També ha participat en algunes pel·lícules com ara *Fin*, dir. Jorge Torregrossa; *Los ojos de Julia*, dir. Guillem Morales; *La Mula*, dir. Michael Radford; *After*, dir. Alberto Rodríguez; *Soledad, que más puta en verano: 01*, dir. Ignacio Delgado; *Di que sí*, dir. Juan Calvo; *La flaqueza del bolchevique*, dir. Manuel M. Cuenca; *Volverás*, dir. Antonio Chavarrías; *Fumata blanca*, dir. Miquel Garcia, i *Casa de locos*, dir. Cédric Lampische.

Destaca també la seva participació en televisió, en sèries com *Prim, el asesinato en la calle del Turco*; *Hermanos, Mario Conde: los días de gloria* i *Acusados* a Tele5; *Sin identidad, Luna el misterio de Calenda, Tormenta* i *La princesa de Eboli* a Antena3; *Águila roja* i *Los misterios de Laura* a TVE o *Ángel o demonio* a Cuatro.

més informació <http://www.danielgrao.com>

Nacho Sánchez

Llicenciat per la Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid en la especialitat d'interpretació Textual. Ha seguit nombrosos cursos d'interpretació teatral, com ara el *d'interpretación aplicada a escenas*, impartit per Carlos Santos Silveira.

Entre el 2001 i el 2011 va formar part del grup de teatre amateur Criaturas, de la associació cultural My Kingdom for a horse, dirigit per Pilar Rodríguez González.

Ha treballat en nombroses produccions teatrals, com ara *Himmelweg* de Juan Mayorga; *Misterioso asesinato en Manhattan* de Woody Allen i *La soga* d'Alfred Hitchcock amb el grup Criaturas; *Smoking Room, La señorita Julia* d'August Strindberg i *Balas sobre Broadway* de Woody Allen, dir. Antonia García a la

RESAD; *Pinteresque*, una adaptació de *The collection*, *The Lover* i *A Night Out* de Harold Pinter, dir. Raúl Fuertes, estrenada també a la RESAD; *Retablo de la avaricia, la lujuria y la muerte* de Valle-Inclán, dir. Antonia García a la RESAD i *Shoot/Get Treasure/Repeat* de Mark Ravenhill, dir. Carlos Muñón.

També ha participat en diverses edicions a la gala nacional de lliurament dels premis *Buero Vallejo de Teatro Joven*.

més informació <http://www.garaytalent.com>